

Gud! Læg din velsignelse i mine ord og svøb din stærke vinge om mig til beskyttelse, hvis mine ord skulle vække vrede og forbitrelse blandt nogle; du ved at det ikke er målet. Lad mig tale din sag, mildt, og lad mennesker finde dig, milde og kærlige og nære
Far!

Forbemærkning

I den følgende kritiske behandling af centrale dele i islam bedes man bemærke, at det jeg kritiserer ikke er muslimer, men islam. Jeg kritiserer ideer, ikke mennesker.

I den pågående krig mellem 'Vesten' og muslimske ekstremister begår man af og til den fejl – efter min opfattelse – at betragte islamister og ekstremister som en fast afgrænset hær og 'fjende', hvilket skaber den illusion, at man kan bekæmpe 'fjenden' med traditionelle militære midler.

Men konflikten er anderledes end andre konflikter mellem afgrænsede lande og stater. Konflikten er ideologisk – nye mennesker rekrutteres til 'hæren', andre falder fra – 'hæren' og konflikten er flydende og ikke fast afgrænset; som en sindstilstand.

Hvis det er rigtigt, at konflikten er ideologisk og flydende uden faste grænser og afgrænsede styrker, så skal den håndteres ideologisk; det vil sige, at det vigtige er at søge at imødegå og modsige de destruktive tanker og ideer, som fører til konflikten, eller som bruges i konflikten, hvilket igen vil sige, at det vigtigste våben mod 'fjenden', (som er ideer, ikke en fast afgrænset hær), er *ånd*, ikke bomber og missiler.

Dette skrift er et forsøg på at imødegå og modsige nogle destruktive ideer og forestillinger i islam. Det er ikke et forsøg på at dæmonisere og håne og krænke muslimer.

Islam

Set ud fra billedet af Gud som Lysets og kærlighedens Almagt. En kritisk kommentar til koranen, profetens udsagn og sædvane, islamisk lov og vej, hellig krig (eller anstrengelse) og de fem søjler

Af Carsten Ploug Olsen

Del 1

1. Indledning

Dette skrift forsøger fem ting: At give en kritisk kommentar til koranen, kritisk at vurdere profeten Muhammeds udsagn og sædvane (hadith og sunna), kritisk at vurdere islams juridiske system og vej (sharia), kritisk at vurdere begrebet jihad (hellig krig eller anstrengelse), samt kritisk vurdere islams fem søjler (arkan al-Islam al-khamsa; trosbekendelse, bøn, almisse, faste under Ramadan og pilgrimsrejse til Mekka) ud fra billedet af Gud som Lysets og kærlighedens Almagt.

Motiveringen af denne opfattelse af Gud og dermed legitimiteten i at vurdere islam (og enhver anden religion) ud fra dette billede af Gud er, at hvis Gud findes og Han er det Højeste Væsen, så er Han Lysets og kærlighedens Almagt, hvis Lys og kærlighed er de højeste værdier, egenskaber og fænomener. Hvis en religiøs tekst og praksis, fx koranen og islam, derfor skal have nogen autoritet, så må teksten og praksis være i nøje kontakt med og i overensstemmelse med dette Guds billede.

Jeg vil i den følgende kritiske gennemgang af centrale elementer i islam blandt andet gøre brug af værket *Vandrer mod Lyset* (udgivet ved Michael Agerskov) med den motivering, at billedet af Gud som Lysets og kærlighedens Almagt her er konsekvent, og derudover rummer en del tanker med relevans for undersøgelsen. Den Gud som åbenbarer sig for mennesker i *Vandrer mod Lyset* har også på anden måde åbenbart sig for mig i glimt som denne varme, trygge, nære og uendeligt kærlige Gud og Far, og derfor kan jeg fuldt ud genkende det billede der tegnes af Gud i *Vandrer mod Lyset* som sandt.

Det må med det samme slås fast, at islam ikke er noget entydigt begreb eller religion. Det følgende kan derfor kun gælde som en personlig opfattelse af islam, en blandt mange, som ikke gør krav på nogen absolut autoritet. Enhver kan – naturligvis – acceptere eller forkaste de tanker og argumenter der præsenteres.

Bragt på en kort formel opfatter jeg islam som den anstrengelse og alvor (jihad) den troende søger at gå ad den vej (sharia; sharia kan oversættes med 'vejen til vandkilden'), der er udstukket dels af Muhammeds eksempel (hadith og sunna), dels gennem koranen. Denne kamp eller anstrengelse (jihad) tager sin begyndelse med trosbekendelsen (shahada) og fortsætter dag for dag livet igennem ved bøn (salat), almisse (zakat), faste under Ramadan (sawm) og pilgrimsrejse til Mekka (hajj); tilsammen islams fem søjler.

Mange religionsstiftere har forsøgt at anviser en vej til Gud. Zarathustra gjorde det, Buddha gjorde det, Lao-tse gjorde det, Jesus gjorde det, Mani gjorde det og Muhammed gjorde det. Problemet med disse forsøg er efter min opfattelse, at man måske uden at erkende det antager, at der er en

og kun en vej. Måske ville det være mere frugtbart at tænke, at der ikke er en vej for alle, men derimod en vej for hvert menneske.

En kendsgerning er det i hvert fald, at antagelsen om en og kun en vej til Gud (hvormed man almindeligvis mener sin egen) gennem tiderne har ført til intolerance og fordømmelse og forfølgelse af anderledes tænkende og troende. Og flere gange er tanken om den ene vej blevet kædet sammen med en alvorlig trussel: Hvis ikke du går denne vej, går du fortabt.

Hvis imidlertid Gud er denne Lysets og kærlighedens Almagt, denne trygge og nære Far og Skaber af hvert enkelt menneskes ånd, så tror jeg ikke kun der er en vej, men en for hvert menneske, og jeg tror ikke at fortabelsen er en mulighed i en sådan Guds verden. Jeg tror at der er en vej som det enkelte menneske skaber hver dag, en vej som ingen har ret til at fordømme eller håne.

Meningen med dette skrift er da heller ikke hverken at fordømme eller forhåne muslimer, men derimod at søge at kaste lys over nogle af de faldgruber, der efter min opfattelse rummes i islam, at søge at vise hvor denne religion peger i en problematisk retning, ikke mod men bort fra Lyset. Religioner kan betragtes som vejskilte; ofte står der på disse 'skilte': Lyset eller Gud. Men af og til er disse skilte vildledende; i dette skrift søger jeg at påpege hvor disse vildledende skilte findes i islam, og hvor de efter min opfattelse taler sandt. Men vejen må vi hver især selv gå.

Hvis man endelig skal pege på en fælles vej, en vej der forener alle veje til Lyset og alle de veje de forskellige religionsstiftere har foreslået, må det være kærligheden. Men ligesom alle mennesker er forskellige og har hver sin unikke personlighed, så er hvert menneskes kærlighed forskellig fra alle andres; ligesom personligheden er unik, er kærligheden personlig og unik. Og derfor er vores veje det også.

Hvilken adkomst eller ret har jeg, en ikke-muslim, til at søge at gennemføre en kritisk gennemgang af nogle centrale elementer i islam? Skal en eventuel reformation af islam som nogle ønsker (fx somalisk-fødte Ayan Hirsi Ali) og som helt sikkert er nødvendig set i lyset af al den vold og undertrykkelse, som islam er knyttet til, nødvendigvis komme fra muslimer selv? Eller har jeg ret, som menneske, til at forholde mig kritisk til islam ud fra et ønske om at tænde lys på mørke steder?

Har jeg ret til at kæmpe, ikke med våben, men med ånd og ord for at støtte mennesker, der med livet som indsats udfordrer århundreders mørke og vold?

Har jeg ret til det? Eller er det ikke snarere en pligt?

1.a Om kommentaren til koranen

Ifølge danskmuslim.dk fortolkes og kommenteres koranen traditionelt ud fra fem kriterier eller kilder (kommentarer til koranen kaldes normalt tafsir):

- 1) Koranen selv
- 2) Hadith (profetens udsagn)
- 3) Oplysninger fra profetens følgesvende (sahaba)
- 4) Oplysninger fra folk der studerede under profetens følgesvende
- 5) Logik

Disse kriterier er hierarkiske på den måde, at 1) er den mest autoritative og de følgende faldende i autoritet. Oversættelser af koranen til andre sprog end arabisk, fx dansk, opfattes som kommentarer eller fortolkning, da koranen opfattes som Guds åbenbarede ord givet på arabisk, der derfor har en særstatus.

Kilden til kommentaren er koranen oversat til dansk af Ellen Wulff (2006) og er således ud fra de traditionelle kriterier en kommentar og fortolkning af en fortolkning. Som man kan se af de nævnte kriterier stiger kommentarenes autoritet jo tættere man kommer på profeten Muhammed.

Ved den valgte fremgangsmåde for kommentaren kan det siges, at jeg benytter kriterierne 1) og 5) dog med det forbehold at jeg ikke læser koranen på arabisk men på dansk og altså ud fra den traditionelle opfattelse bygger på en kommentar eller fortolkning. Kommentaren følger koranen kapitel (sura) for kapitel som de findes i den egyptiske standardudgave fra 1924 som er forlægget for den danske oversættelse.

Udgangspunktet for kommentaren er ikke at koranen er en fuldkommen åbenbaring fra Gud, men derimod at undersøge, med hvilken ret man kan opfatte koranen som en sådan. Hvis Gud er Lysets og kærlighedens Almagt og koranen er en fuldkommen åbenbaring fra Gud (en del af Skriftens Moder (Umal kitab)) må alt i koranen stemme nøje overens med dette billede af Gud. Hvis ikke er koranen ikke fuldkommen.

Derudover er der følgende helt enkle principielle overvejelse: Hverken koranen, bibelen eller en hvilken som helst tekst, inklusive *Vandrer mod Lyset*, kan rumme al sandhed. Hvis fx koranen var al sandhed, og vi mennesker tilegnede os den fuldt ud, ville vi blive alvidende som Gud. Dette vil vel intet normalt menneske påstå at være, og det er principielt umuligt. Det man kan undersøge er, hvorvidt koranen (eller en hvilken som helst anden tekst) er fejlfri og fuldtud sand i den nødvendigtvis begrænsede del af sandheden den rummer.

Kriteriet for en sådan undersøgelse er som ovenfor anført: At filtrere koranen gennem billedet af Gud som Lysets og kærlighedens Almagt.

Hvor der er gentagelser i koranen vil jeg kun kommentere ord, begreber og tanker første gang de forekommer. Fx indledes hver sura med ordene, 'I den nådige og barmhjertige Guds Navn' og dette vil jeg kun kommentere ved indledningssuraen.

Jeg kalder med vilje ikke kommentaren tafsir, da den som nævnt bygger på en kritisk læsning af koranen, og som sådan afviger fra de traditionelle kommentarer, hvis udgangspunkt er koranens fuldkommenhed og ufejlbarlighed.

1.b Hadith og sunna

Hadith og sunna, profetens sædvane og udtalelser og beretningerne om dem, er vigtige for forståelsen af Islam. Muhammed betragtes af troende muslimer som et forbillede, parallelt til kristnes opfattelse af Jesus af Nazareth, og derfor må en kritisk behandling af Islam forholde sig til det, og søge at vise hvor Muhammed kan siges at have været i overensstemmelse med den Gud, der sendte ham, Lysets og kærlighedens Almagt, og hvor han ikke var det. Dette vil fremgå af undersøgelsen.

En grundtanke og grunddogme i islam er koranens og profeten Muhammeds fuldkommenhed og i hvert fald fejlfrihed. At ingen af delene er tilfældet, hvis Gud efter min grundlæggende antagelse er en Lysets og Kærlighedens Almagt, viser selv et kun overfladisk kendskab til koranen og profeten.

Med hensyn til profeten Muhammed beretter flere kilder, at han ved en enkelt lejlighed personligt skal have halshugget flere hundrede mennesker og derudover have deltaget i flere karavaneplyndringer. Intet af dette ville et fuldkomment og fejlfrit (syndefrit) menneske gøre. Men som *Vandrer mod Lyset* siger: Intet menneske kan være fejlfrit, fuldkomment, syndefrit. Dertil er der alt for meget mørke i vores verden, og det gælder også Muhammed, om end han efter samme værk, VmL, virkelig var udsendt af Gud (Muhammed var en af de yngste).

Dette er ikke kun teologiske spidsfindigheder uden interesse for det moderne menneske, da talrige forbrydelser, drab, vold, undertrykkelse og krige, stadig begås og retfærdiggøres dels ud fra koranen, dels ud fra profetens *sunna*, sædvane. At disse forbrydelser umuligt kan retfærdiggøres i en Lysets og kærlighedens Almagts navn, Guds, er eller burde være en selvfølge.

1.c Jihad

Det måske mest presserende vigtige ved en kritisk undersøgelse af Islam, set i lyset af al den vold, der i vores tid skyller henover verden, og som begrundes og retfærdiggøres religiøst, er behandlingen af voldelig *jihad*, hellig krig. Jeg tror ikke, at Muhammed kan have forestillet sig al denne vold og de ufattelige lidelser ideen om *jihad* (her 'den lille *jihad*') ville fremkalde med tiden, og selve ideen er let at afvise, hvis Gud udover at være Lysets og kærlighedens Almagt, også er en fredens og barmhjertighedens Gud. Kilderne til tanken om hellig krig er dels koranen, dels hadith og vil blive behandlet løbende i denne undersøgelse.

1.d Islams fem søjler

Islams fem søjler, trosbekendelse (*shahada*), bøn (*salah*), almisse (*zakat*), faste under Ramadan (*sawm*) og pilgrimsfærd til Mekka (*hajj*) behandler jeg sammenfattende til sidst, da de kan ses som essensen af praktiseret Islam og den vej, *sharia*, på godt og ondt, som

Muhammed anviste. De fem søjler eller principper tilskrives et udsagn af Muhammed i hadith samlingen Sahih Bukhari, volume 1, bog 2, nummer 7.

2. Almindelig introduktion til islam og koranen

Islam betyder 'underkastelse'. Underkastelse under Allah ('guden'). Muslim betyder 'en der underkaster sig'. Ordet 'koran' betyder hellig recitation. I koranen beskrives Guds væsen og menneskenes lod undertiden på en sådan måde, at man må gribes af rædsel. Fx udmales mange steder de frygtelige og evige lidelser for dem, der ikke vil underkaste sig Allah og Hans vilje. Dette ses tydeligst i den islamiske beretning om hvordan Iblis (den islamiske betegnelse for djævelen, Satan), der i hovmod nægtede at bøje sig for mennesket, nægtede at underkaste sig Allahs vilje, og derfor nedstyrtedes i helvede.

Da Muhammed omkring år 610 som ca 40 årig modtog sin første åbenbaring i en grotte på Hirabjerget ved Mekka var det angiveligt en voldsom oplevelse. Oplevelsen er beskrevet af Aisha (en af Muhammeds koner) i den hadith samling, der kaldes for Sahih Bukhari, volume 1, bog 1, nummer 3. Sahih Bukhari regnes for en pålidelig og autoritativ kilde til viden om profetens sædvane.

Andre kilder beretter, at han frygtede for at være ved at blive sindssyg og at han ville kaste sig ud fra bjerget. Selve oplevelsen beskrives af Aisha ved at han blev holdt fast i et jerngreb af en engel (Gabriel) og hørte ordene 'Læs op!'.

Oplevelsen kulminerede da han overgav sig til den vældige kraft, der åbenbarede sig, og blev til sura 96 ('Levret blod'; al Alaq), den kronologisk første sura i koranen som altså i den egyptiske standardudgave har nummer 96.

Den rædsel der greb Muhammed ved åbenbaringen og beskrivelsen af omstændighederne ved flere senere åbenbaringer er parallelle til visse steder i Mosebøgerne i den kristne bibel, hvor Gud angiveligt fx åbenbarer sig for Moses i en vældig uvejrsky under bulder og brag til rædsel for de forsamlede mennesker. I åbenbaringen på Sinajs bjerg i 2. Mosebog siges det ligefrem, at ingen udover Moses måtte røre ved bjerget som Gud steg ned på; hvis de gjorde ville de dø.

Hvis nu imidlertid Gud er Lysets og kærlighedens Almagt, så passer disse rædselsvækkende beskrivelser dårligt med den mildhed og kærlighed og nænsomhed man må forvente af en sådan Gud. Derfor betragter jeg de parallelle oplevelser, Moses' og Muhammeds, som møder med andre kræfter end de sandt guddommelige.

Dette får betydning for den videre kritiske behandling af islam; vi må hvis det her foreslåede billede af Gud som et uendelig mildt og kærligt væsen er rigtigt og sandt være forberedt på, at ikke alt i koranen er sandt, og at åbenbaringernes kilde næppe har været ærkeenglen Gabriel, som det almindeligvis angives. Hvis Gud er mild og kærlig og derudover Almægtig, så er Hans nærmeste og højeste engle det formentlig også.

Muhammeds åbenbaringer fortsatte fra omkring år 610 til 632 hvor han dør. Inden da er han blevet tvunget på flugt fra Mekka som følge af hans stigende magt, som lokale, rivaliserende stammer begynder at se som en trussel, og han og hans tilhængere får til sidst asyl i Medina i år 622, som

regnes som år 0 i den islamiske tidsregning. Nogle af åbenbaringerne stammer fra Muhammeds tid i Mekka, andre fra hans ophold i Medina. Da han dør er islam vokset sig til en magt, også politisk, man må regne med og ikke kan se bort fra.

Før Muhammeds første åbenbaringer har han oplevet flere store prøvelser; hans far dør før han bliver født, og hans mor dør da han er omkring 6 år gammel. Som ung gifter han sig med den noget ældre, succesrige forretningskvinde, Khadidja, som har været noget helt usædvanligt i datidens patriarkalske, arabiske samfund. Hun angives også som den første, der modtog Muhammeds åbenbaringer med tillid, og dermed den første muslim.

Resultatet af Muhammeds virke er den monoteistiske verdensreligion islam med nu omkring 1,5 milliard tilhængere (2016), fordelt på ca 85% sunni-muslimer og resten shia-muslimer. Skellet mellem sunni- og shia-islam skyldes striden om, hvem der efter Muhammeds død var hans rette arvtager. Nogle holdt på Abu Bakr (sunnier) andre på Muhammeds svigersøn, Ali (shia= shiat Ali, Alis parti).

Islam er en religion som indiskutabelt rummer mange værdier, men også mange indbyggede problemer. Dette vil blive tydeligt i den videre behandling her.

(Kilder til dette afsnit: Koranen på dansk ved Ellen Wulff, Reza Aslan: Kun en Gud, religion.dk, Wikipedia)

3. Kritisk kommentar til koranen sura for sura

Sura et, Åbningen (al-Fatiha; fra Mekka)

'I den nådige og barmhjertige Guds navn'

Sådan indledes hver sura i koranen. Der tales altså i Guds navn, hvilket skulle borge for sandheden af det der følger. Gud kaldes 'nådig' men der er forskel på begreberne nåde og kærlighed. Hvis der havde stået 'i den kærlige og barmhjertige Guds Navn', havde man bedre udtrykt Guds væsen. Tyranner viser nåde, Gud viser kærlighed. Gud er ingen tyrant.

Ordet nåde gentages i vers (ayat) 3 og man kan kæde det sammen dels med begrebet 'dommens dag' (vers 4) og 'dem, som vreden rammer' (vers 7). Allerede her i åbningsuraen siges en del om Guds forhold til os mennesker; der siges, at Han er nådig, at Hans vrede rammer nogle af os, og at vi engang stilles til regnskab for alt (på dommedag).

I islam har man ikke begrebet arvesynd, så vi mennesker er altså ikke som i kristendommen eksistentielt skyldige. At Gud derfor er nådig overfor os og ikke bare kærlig må ligge i, at vi som udgangspunkt, før vi kaldes til troen (hvis Gud ønsker og vil det), er vantro og følger andre veje end Guds (vers 7) fx ved at have andre guder (Jahve, den treenige Gud eller andre). Vreden rammer angiveligt de vantro, hvis ikke vi kaldes til troen af den nådige Gud.

Men da man samtidig i islam har en tro på, at Gud fra evighed har bestemt hvordan alt skal ske (forudbestemmelse; kendes også i kristendommen fx hos Augustin), bliver det temmelig meningsløst at Han vil straffe dem, der ikke følger Hans veje eller ikke vil underkaste sig. Ansvaret

for det er Hans eget og Hans vrede er derfor meningsløs. På dommedag bliver vi stillet til regnskab for noget vi ikke har den mindste indflydelse på, hvis alt forud er bestemt af Gud. Derfor er Hans dom (både i islam og i kristendommen) egentlig en dom over Ham selv.

At Gud under trusler om evige lidelser kræver, at vi tror på Ham som Han åbenbares i koranen og underkaster os, viser Gud som en tyran, der ikke levner sine skabninger den mindste frihed, en Gud der træl binder sin skabelse og ikke har begreb om kærlighed og frihed, en Gud der straffer med evige lidelser for noget vi ingen indflydelse har på og derfor heller ingen skyld i, en Gud der straffer uskyldige, en Gud der selv er skyldig, en grusom, ikke barmhjertig, Gud. En Gud, der ikke er Gud, Lysets og kærlighedens Almagt.

Derudover kan det siges, at hvis alt forud er bestemt af Gud, så har vi mennesker egentlig ikke et liv men kun et skinliv; der kan siges at være en sammenhæng både mellem ansvar og frihed (hvis ikke vi er frie og har et valg, har vi heller intet ansvar og derfor heller ingen skyld) og liv og frihed; hvis ikke vi er frie og kan tænke og handle frit og selvstændigt har vi heller intet egentligt liv, hvis liv er i en eller anden udstrækning at tænke og handle frit; vi er så kun en slags maskiner. Hvis Gud kalder til tro eller vantro, hvis ikke vi har et valg, ophæves både tro og liv, og koranen bliver meningsløs, en logisk kortslutning (ligesom kristendommen er meningsløs, hvis Gud forud har bestemt alt i kristen forstand).

Sura to, Koen (al-Baqara; fra Medina)

I sura to møder vi en række grundtanker i islam:

Ærkeenglen Gabriel angives som åbenbaringens (koranens) kilde (vers 97). Gud er himlenes (vers 29 og 117), Jordens (vers 22) og menneskenes Skaber, og Han er en og der er ikke andre guder end Ham (vers 163). Gennem tiderne har Gud nedsendt en grundlæggende åbenbaring (vers 4, 87, 92 og 136), en åbenbaring (Skriften) som imidlertid er blevet forvansket (fx Mosebøgerne og evangelierne). Muhammed er den sidste profet (profeternes segl) i en lang række, overbringeren af den endelige, uforfalskede åbenbaring (koranen; vers 4); overbringeren af et godt budskab og en advarer (vers 119).

Adam og Eva levede oprindeligt i Haven (Paradis; vers 35), men blev ledt på afveje af Iblis (Satan), og blev fordrevet fra Haven (vers 36; smlg 1. Mosebog). Dermed kom fjendskabet og døden ind i verden. Men Gud tilgiver Adam (vers 37) og lover at bringe ham en retledning (ultimativt koranen). Iblis nægter at bøje sig for mennesket og underkaste sig Guds vilje, og nedstyrttes derfor i helvede (vers 34) ligesom alle andre, der ikke vil underkaste sig eller tro. Undertiden er det ligefrem Gud selv, der gør mennesker vantro og dermed fortabte, eller Han forstærker vantroen (vers 10).

De troendes løn efter døden er Paradis (Haven med rindende floder og rene hustruer; vers 25), mens de vantro og dem der ikke vil underkaste sig er brændsel for Ilden (vers 24; Helvede, fortabelsen). Undertiden er Gud kilde til lidelser i kraft af den pinefulde og evige straf, der venter de fortabte. Og Gud vildleder de gudløse (vers 26 og 27). Mennesker skal frygte Gud (vers 40 og vers 150), og har grund til det. Hvert menneske står til ansvar direkte overfor Gud, og skal mere tænke på sin egen fromhed end andres. Vi skal altid have dommens dag og mødet med Gud for øje (vers 44-46). Men hvis man åbent og ærligt angrer, tilgiver Gud (vers 160).

Mennesker skal tro på hele Skriften (koranen) og ikke kun på dele af den. Hvis vi godtager noget men forkaster andet, hjemfalder vi til den strengeste straf på opstandelsens dag (vers 85-86). Gud forbander de vantro (vers 88-89). Selv om vi gennem koranen har fået sandheden er de fleste vantro og dermed fortabte (vers 99-102). Abraham nævnes som et forbillede i kraft af hans ubetingede tro og underkastelse (jf også 1. Mosebog og fx Søren Kierkegaards fremhævelse af Abrahams tro i skriftet, *Frygt og bæven*).

Efter de indledende vers i sura to om tro, underkastelse og koranens autoritet følger en række formaninger om forskellige forhold, der kan opfattes som en del af *sharia*, vejen eller loven:

Mennesker pålægges at gengælde drab med drab, lige for lige (vers 178). Fromhed er at tro på Gud, på den yderste dag, på englene, Skriften og profeterne, og når man holder bøn og giver almisse og overholder sine aftaler (vers 177). Og mennesker pålægges at faste i måneden Ramadan, den måned hvor koranen angiveligt blev sendt ned til Muhammed. Dog behøver man ikke faste hvis man er syg eller er på rejse (vers 183-185). Det pålægges mennesker at kæmpe mod dem der kæmper mod de troende og at dræbe dem (vers 190-191), og det pålægges os at gennemføre valfarten, *Hajj*, til Mekka. Troende må kun giftes med troende (vers 221). Fristelse til frafald er værre end drab (fx vers 217).

Kvinder er 'pløjejord' for den troende (mand(!)), og man må ikke have samleje med en menstruerende kvinde, som er uren (vers 222-223; parallel til Moseloven). Mænd står over kvinder (vers 228). Vers 221-242 omhandler mest forholdet til kvinder og kvinder og mænds retsstilling. Lignende passager kan findes i bibelens 5 Mosebøger.

Der er ingen tvang i religionen (vers 256). Gud dømmer ikke så meget efter det ydre men efter det indre, hjertet (fx vers 225 og vers 264; beslægtede tanker findes i Det nye Testamente), og Han ved præcis hvad vi rummer (fx vers 284). Intet er skjult for Ham. Det er godt fx at give almisse og bedst hvis vi ikke udbasunerer det for alverden men hjælper i det skjulte uden at prale af det (vers 271). At drive handel er tilladt, men at tage rente er forbudt (vers 275).

Holder vi nu sura to op mod billedet af Gud som Lysets og kærlighedens Almagt, den milde men også myndige Gud og Far, så er det klart, at noget holder, andet gør ikke. Sammenligner vi med *Vandrer mod Lyset (VmL)*, hvor billedet af Gud som Lysets og kærlighedens Almagt er konsekvent, så er der overensstemmelse i synet på Gud som den ene Gud, ikke to, ikke tre eller mange, men En og kun En. Og der er overensstemmelse i synet på Muhammed som Guds udsending (en af de yngste ifl VmL).

Og der er overensstemmelse i den tanke, at Gud ikke tvinger nogen til at tro på noget bestemt (ingen tvang i religionen), og at Gud dømmer mere efter det indre, hjertet, og mindre efter det ydre. Forskellen er, at VmL hævder en Gud, der ikke straffer os, og slet ikke evigt, og at vi står til ansvar for en Gud, der ved alt, *men ser på os med mildhed og kærlighed og som aldrig fordømmer eller forbander noget menneske, men som altid er parat til at tilgive os, når Han ser, at vores sorg og anger er oprigtig og dybfølt*.

Forskellen er, at islam prædiker guds frygt, VmL siger at vi trygt kan overgive os til Lysets og kærlighedens Almagt, Gud. VmL lærer os tillid til Gud, islam lærer os frygt for vores Ophav. *Gud*

straffer ikke. Gud opdrager os til at være kærlige og barmhjertige, og dermed være en svag afglans af Hans rene, ophøjede, kærlige og milde væsen.

Ifl VmL er gengældelsesloven en af de love vi mennesker lever under. Men Gud har ikke skabt denne lov for at straffe os, og slet ikke for at vi selv skal straffe i Hans navn og med Hans myndighed ('gengæld drab med drab, lige for lige'). Gengældelsesloven findes for at give os en virkelig forståelse af det vi forbryder ved at udsætte os for de samme lidelser, som vi har bragt over andre, hvis ikke vi angrer og beder om tilgivelse. Denne forståelse kan vi næppe opnå på andre måder, hvis vi stædigt nægter at indse og fortryde vores fejl.

Gengældelsesloven har derfor et pædagogisk sigte, og er ikke skabt for at bringe os lidelse. Ved den smertelige gengældelse vil vi derefter vogte os bedre for at begå de samme fejl, fordi vi på egen krop og sjæl har mærket og følt fejlens konsekvenser.

Sura tre, Amrans slægt (Al Imran; fra Medina)

Nogle vers i koranen er entydige, andre er flertydige, men kun Gud kender de flertydige vers' fortolkning (vers 7). De der er vigende i hjertet misbruger de flertydige tegn til at friste til frafald; kun de forstandige lader sig påminde (også vers 7). De vantro er brændsel for Ilden (vers 10). Nogle finder størst glæde i jordiske goder, andre sætter sin lid til Gud, og tænker mest på livet efter døden (vers 14). Selv om de troende er færrest i kamp eller krig, vil de altid besejre de vantro i kraft af deres tro (vers 13).

Gud elsker de udholdende, sandfærdige og ydmyge (vers 17). Profeten pålægges at advare dem, der vender sig fra ham og Gud, og bringe budskab om en pinefuld straf (Ilden; vers 20-21). Hvis ikke man omvender sig og overgiver sig til Gud i dette liv, er alt spildt, både i denne verden og den næste (vers 22). De troende skal ikke kun gifte sig med troende, men også kun tage venner blandt troende (vers 28). I vers 36 forekommer ordene 'den bortstenede Satan' som Amrans datter får beskyttelse mod.

I vers 45-64 gives beretningen om Maria og Jesus parallelt til fortællingen i bibelen. Maria forjættes at hun skal føde Messias, selv om hun indvender, at hun ikke har ligget med en mand, og Jesus er en af profeterne, som har fået budskabet, som dog senere af mennesker er blevet forvansket. Det siges ikke direkte, at der er tale om en jomfrufødsel eller at Maria undfangede ved Helligånden (som det påstås i bibelen), det siges kun, at intet er umuligt for Gud.

I vers 92 siges det, at fromhed kun opnås hvis man giver noget af det man holder af bort. Beslægtede tanker findes hos Kant i hans *Kritik der praktischen Vernunft*, hvor han siger, at kun de gode handlinger man udfører til trods for en tilbøjelighed til at lade være, har egentlig moralsk værdi. Moral og fromhed koster noget. Kærlighedens styrke og dybde kender vi først i modgang.

En frafaldens omvendelse accepteres ikke. Hvis først man er blevet troende og så opgiver troen, fortæbes man (fx vers 90). I vers 103-105 advares mod at de troende splitter sig op. De følgende århundreders opdeling i sunnitter og shiitter (og sufier) kan ses som en tilsidesættelse og overtrædelse af denne advarsel.

I vers 180 udtrykkes en tanke om, at hvis ikke man er troende og puger rigdomme sammen, vil det kun tynde ned på dommens dag. Lignende tanker findes i Det nye Testamente (fx 'det er lettere for

en kamel at komme igennem et nåleøje end for en rig at komme ind i Guds rige' (Matt. 19, 24)). Det vigtigste er troen, hvilket gentages igen og igen. Den troendes løn er Paradis (Haven med rindende floder), den vantros straf er Helvede (Ilden).

'Den bortstenede Satan'. I forbindelse med den årlige pilgrimsfærd til Mekka stener troende muslimer rituel og symbolsk en klippe eller sten, som skal repræsentere Satan. Men det at gengælde ondt med ondt er ikke nødvendigvis den mest konstruktive måde at forholde sig til det onde. Hvis vi skal tro *Vandrer mod Lyset*, så er det mest konstruktive i forhold til det onde to ting:

I forhold til det onde i sig selv, det onde som (upersonlig, blind) kraft skal vi gyse tilbage for det og sky dets gerninger. I forhold til mennesker der gør det onde, skal vi søge at tilgive. Onde mennesker er ikke lykkelige mennesker, og de har ikke brug for had og fordømmelse men barmhjertighed, medfølelse og tilgivelse. Eller som Kong tse sagde: 'Gør kun mod andre, hvad du ønsker de skal gøre mod dig'. Hvis vi selv falder for det onde, og lider under det, så søger vi eller har i hvert fald brug for hjælp, barmhjertighed og tilgivelse. Det modsatte støder os kun dybere ned i mørket.

Og her er vi inde på noget centralt i forhold til vurderingen af Muhammed og hans virke. Ifølge *Vandrer mod Lyset* var hans opgave primært, ikke at 'stene djævelen', men derimod at vinde ham tilbage ved medfølelse, tilgivelse og bøn for hans frelse. Dette mislykkedes, som det tidligere var mislykkedes mange andre, deriblandt Jesus af Nazareth, og som det senere også for eksempel mislykkedes for Martin Luther.

Eftersom hovedopgaven mislykkedes, kunne heller ikke Muhammed lykkes med den anden del af sit virke: At give menneskeheden en sand og fyldestgørende beretning om deres oprindelse, de evindelige kampe mellem godt og ondt, lys og mørke, samt anviser en genvej til Gud gennem tilgivelse af den dybest faldne.

Derfor blev også koranen en blanding af lys og mørke, sandhed og løgn, ligesom tidligere de kristnes hellige skrift, bibelen, var blevet det. For da det hverken lykkedes Jesus eller Muhammed (og flere andre) at vinde den dybest faldne tilbage, kæmpede han mod dem, og forvanskede det lys de søgte at bringe. Den onde vendte senere tilbage til lyset og Gud (i 1912) netop ved nogle få menneskers medfølelse, tilgivelse og bøn. Dette kan man læse en udførlig beretning om i *Vandrer mod Lyset*.

Når ikke engang Satan var eller er fortabt, så bortfalder med det samme al tale om fortabelse og 'Guds forbandelse' af de vantro. Når tværtimod Gud og Hans udsendinge fra de jordiske tiders morgen ud fra en medlidenhed med hans lidelser har forsøgt at vinde ham tilbage til lyset og freden, bliver al tale om Guds straf og evige lidelser i helvede meningsløse. Måske vil mange stille sig afvisende overfor denne tanke, som udtrykkes så klart i *Vandrer mod Lyset*; men hvem har loddet eller kan lodde Guds kærligheds dyb? Det kan ingen, for den er uendelig.

Til trods for sit nederlag i forbindelse med hovedopgaven, at vinde Satan tilbage, nåede Muhammed dog at give noget af sandheden; at Gud er En, og at vi skal søge at rense og højne vores ånd. De metoder han foreskrev kan diskuteres (fx de minutiøse forskrifter for bøn, den detaljerede opdeling i rent og urent, tilladt og forbudt, og meget andet). Men der kan ikke være tvivl om, at han ærligt søgte at hjælpe, og det siges i *Vandrer mod Lyset*, at hans frigivne ånd efter døden sørgede over, at han som menneske ikke havde formået at bringe den fulde sandhed.

Sura fire, Kvinderne (al-Nisa; fra Medina)

I vers 1 er der en skabelsesberetning parallelt til bibelens skabelsesmyte (1. Mosebog), og i vers 28 fremhæves at mennesket er skabt svagt, og at Gud derfor er langmodig overfor os.

Derefter i vers 3 kommer en legitimering for manden til at gifte sig med flere kvinder. Igen kan det siges, at det er et udtryk for, at manden i islam står over kvinden. I vers 11 siges det, at et barn af hankøn har samme lod som to af hunkøn. Altså er en mand (eller dreng) dobbelt så vægtig som en kvinde (eller pige). I de følgende vers varierer brøkdelen for kvinder i forhold til mænd lidt, men tendensen er klar: Kvinden er underordnet manden, i hvert fald med hensyn til arv.

I vers 34 siges det, at man gerne må slå genstridige hustruer. Men der er også etiske bud om at behandle sine medmennesker godt og hensynsfuldt (fx vers 36).

At sætte andre ved Guds side tilgives ikke (vers 48 og 116), parallelt til den kristne ide om synden mod Helligånden, der i kristen forståelse heller ikke tilgives. Ellers tilgiver Gud dem Han vil. Gud og Guds udsendinge skal adlydes, selv hvis de påbyder os at slå ihjel (vers 66). Hvis vi adlyder selv i disse tilfælde, er lønnen stor. I vers 74-77 og 95-96 og 104 er en legitimering af tanken om med magt at kæmpe for Guds sag (*jihad*), at udbrede islam med magt. Lønnen for det er stor.

I vers 82 siges det, at da koranen kommer fra Gud, er den uden uoverensstemmelser. Den er fuldkommen. I vers 89 får vi valget enten at overgive os til Gud, profeten og koranen eller blive dræbt. Ingen troende må dræbe en troende (vers 92). Dræber en troende en anden troende med overlæg, er han fortabt (vers 93). Sker det uoverlagt skal der gøres bod, men man dømmes ikke til døden eller fortabelse.

Koranen rummer altså dels en advarsel mod at splitte de troende op (sura tre vers 103-105) og dels mod at slå troende ihjel med overlæg. Forbuddet mod at dræbe andre troende nævnes også i hadith samlingen, Sahih Bukhari, (volume 1, bog 2, nummer 46).

Man kan her ikke undlade at gøre opmærksom på de næsten daglige sekteriske drab blandt shiitter og sunnitter, mest brutalt og frygteligt repræsenteret ved *Islamisk Stats* hærgen og fx den udbredte brug af dødsstraf i muslimske lande. Alt dette uvæsen forbyder koranen og hadith. Det er muligt at man kan finde andre skriftsteder til støtte for grusomhederne, men i så fald modsiger koranen og hadith sig selv og er ikke fuldkomne og uden modsigelser som man ellers påstår (vers 82).

Vers 111 formulerer en etisk tanke om, at når vi synder mod en anden, synder vi mod os selv. Og i vers 135 siges det, at Gud er os nær uanset om vi er fattige eller rige. Gud ved alt.

I vers 156-161 benægtes korsfæstelsen af Jesus, og i vers 171 siges det, at Jesus kun var Guds udsending, altså en profet og ikke Guds søn, som kristendommen hævder, og den treenige Gud (Gud-Søn-Helligånd) afvises. Gud har ingen Søn.

Har vi mennesker ret til med magt og med Guds bemyndigelse at udbrede en bestemt tro, fx islam? Stiller Gud og Hans udsendinge det ultimatum: Overgiv dig eller dø? Har vi ret til at dræbe i Hans Navn? Er en grundværdi i lyset, det gode, ikke frihed, og er det sandsynligt, at Lysets og kærlighedens

Almagt, den rene, ophøjede Lysets behersker og mørkets besejrer, Gud, stiller sådanne krav og bemyndiger vold og drab i religionens navn?

Næppe. Tidligere står der i koranen: Der er ingen tvang i religionen (sura to, vers 256). Tilsvarende hævder kristendommen: Tro frit. Men begge hævder samtidig: Hvis ikke I tror, er I fortabte. Er det et reelt valg? Er det sandsynligt, at en mild, nær og tryk Gud, en Gud der ved alt, og kender vores inderste og ser med mildhed på det, vil stille så frygteligt et ultimatum og dømme os til evige lidelser i helvede, hvis ikke vi tror?

Næppe heller. Og da Gud ikke stiller disse krav, har mennesker heller ingen ret til at gøre det, og derfor ingen ret til med magt og under trusler om død og drab at udbrede bestemte religioner, fx islam eller kristendommen. Mennesker må tro frit, leve frit, og der er fra Guds side ingen trusler og ingen straf, hvis vi tror eller ikke tror. Mennesker må lade sig lede af lyset i sit indre, det bedste, det ædlest i enhver og søge at leve i overensstemmelse med det man finder godt og skønt og meningsfuldt, i overensstemmelse med sin samvittighed uden at skulle frygte evig straf og lidelse.

Ved det 'guddommelige' ultimatum, overgiv dig, underkast dig eller dø, og endvidere ved den ifølge Ayan Hirsi Ali (i *Kætter*) alvorligste overtrædelse af hudud-bestemmelserne (hudud er en del af *sharia*, 'Guds' lov) er frafaldet fra islam (som blandt andet førte til dødsdommen over Salman Rushdie) er vi måske ved kernen af det man kalder *politisk islam*, eller *islamisme*. Det påstås med vers 89 at mennesker har ret til at underkue og tvinge sine medmennesker med trusler om død og fortabelse i Guds Navn og med hans bemyndigelse og ultimativt opbygge et teokratisk diktatur, et kalifat (som fx *Islamisk Stat* forsøger), bygget på 'Guds' lov, sharia, og koranen og profetens eksempel.

Men Gud den Almægtige stiller ikke sådanne krav, Gud kræver ikke underkastelse, og ingen har ret til at tvinge, true, intimidere eller dræbe i Guds Navn. Gud er lys og frihed. Gud tvinger ingen, vi har ifølge de guddommelige love ret til at tænke og tro hvad vi vil, og derfor har vi mennesker heller ingen ret til at tvinge andre til at tro på bestemte religioner, fx islam, og ingen ret til at straffe på nogen måde ved frafald.

*Frygt ikke Gud. For Gud er Lysets og kærlighedens Almagt, Han tvinger ingen, og stiller ikke ultimative krav, og Han ser med mildhed og forståelse på sine børn, os. Han ved hvor svært det er at leve som menneske, og Han kan møde hvert eneste menneske med den dybeste forståelse for alt det der frister os, for alt det der koster os lidelser, for Han kender det onde, mørket, til bunds, Han har selv kæmpet mod det og overvundet det (jf *Vandrer mod Lyset*).*

Dræb ikke i Guds Navn, elsk i Hans Navn og ånd. Vær barmhjertig som Han er barmhjertig, og tilgiv, som Han tilgiver. Lad andre leve i frihed, elsk dem og lad være med at skræmme og true med falske ord og løgne. Selv om man giver løgnene et skær af religiøsitet, så er det dog løgne og de gavner ingen, men sinker os på vores vej mod Gud og freden.

Sura fem, Bordet (al Maida; fra Medina)

I de første vers gives befaling om, hvad der er tilladt at spise, og hvad der er forbudt. Og der gives anvisninger til bøn. Vi pålægges at tilgive dem, der synder (begår forræderi) mod os. Profeten er

kommet for at tilgive meget, blandt andet forvanskningen af de tidligere profeters budskaber (evangeliet), og Gud vil lede de troende ad fredens veje (vers 16). Dræber man en, er det som at dræbe alle mennesker, og skænker man et menneske livet, er det som at skænke alle livet (vers 32).

En tyv skal som straf have hænderne hugget af (vers 38). Mennesker skal dømmes efter guddommelige love, ikke de menneskelige; liv for liv, øje for øje osv (vers 44-45). Selv om både jødernes, de kristnes og muslimernes hellige skrifter, Toraen, evangeliet og koranen er sendt ned af den samme Gud, så er Toraen og evangeliet blevet forvansket, og muslimer skal ikke tage sig venner blandt jøder og kristne (vers 51 og 57); Gud har sat splid mellem dem (vers 64).

De første vers i sura fem om tilgivelse og de etiske betragtninger om at hvis man dræber en er det som at dræbe alle, og at skænke et liv er som at skænke liv til alle, og at Gud vil lede de troende ad fredens veje, peger klart i retning af Lysets og kærlighedens Gud. De detaljerede regler for tilladt og forbudt er dog nok lidt for rigide. Hvis vi skal dømmes efter guddommelige love og budskaber og ikke efter menneskelige love, må vi være sikre på, at det vi dømmes efter også er i samklang med den sande Gud, Lysets og kærlighedens Almagt og det vi dømmes efter er humant og barmhjertigt.

I sin tale i *Vandrer mod Lyset* giver Kristus en anvisning på, hvordan vores love bliver humane og barmhjertige og kan afspejle Guds love: Ved kun at dømmes efter love, som skal udformes som om vi selv skulle dømmes efter hver eneste paragraf og bestemmelse. Gør vi det, er vi i overensstemmelse med Gud og dermed udelukkes naturligt nok de barbariske straffe som afhugning af hænder, pisk, stening og dødsstraf.

Derimod er det opskriften på religiøse krige og religiøs intolerance og had at sige, at Gud har sat splid mellem jøder, kristne og muslimer. Det er helt sikkert, at Gud har sendt mange profeter, udsendinge (*Vandrer mod Lyset*: de yngste) til menneskene, men det er ifølge *Vandrer mod Lyset* ikke mennesker, men Satan (Ardor; VmL), der har forvansket det Guds udsendinge har bragt. Derfor er der intet grundlag for religiøse krige og indbyrdes menneskelige bebrejdelser og splid med hensyn til tro og den forvirring der findes på det religiøse område.

Da Lysets og kærlighedens Gud ikke så meget dømmes efter hvad vi tror på, og da Han meget vel ved, hvor vanskeligt det er at finde vej gennem det jordiske mørke og de mange løgne som Satan udbredte, mens han stadig kæmpede mod os, er der heller intet grundlag for, at vi mennesker skal dømmes og fordømme og forfølge hinanden for det vi tror eller ikke tror på. Gud gør det ikke, og derfor tilkommer det heller ikke os mennesker at gøre det.

Det vigtigste er, at vi søger at tænke og handle i overensstemmelse med det bedste og ædleste i os og at søge at højne vores ånd. En af de ting der hører med til det, er at være tolerant overfor anderledes tænkende og troende. Som det siges i *Vandrer mod Lyset*: 'Tolerance er kærlighedens ABC'. Ingen har ret til at hade og forfølge sine medmennesker. Derfor må også jøder, kristne og muslimer søge forlig og lade være med at føre krig mod hinanden. Alle tre religioner rummer sandheder - og løgne - og hvis vi skal være i samklang med kærlighedens Gud, må vi lære at elske og bære over med hinanden.

De forvanskninger af de sandheder Guds udsendinge har bragt, skyldes som nævnt Satan (Ardor), og i sin beretning i *Vandrer mod Lyset* fortæller han om disse forvanskninger, hvordan de blev til og

hvilke frygtelige konsekvenser de fik og stadig har også indenfor islam. I beretningen bøjer han sig dybt for os for at søge at vinde vores tilgivelse. Gud tilgav ham, Gud er kærlighedens og barmhjertighedens Gud; hvis derfor vi skal være i samklang med Ham, må vi også søge at tilgive.

Almægtige Gud! Løft din stemme over verden, sænk din fred og velsignelse over mennesker, lad dem finde hvad de søger, lad os vågne til en dag uden strid

Sura seks, Kvæget (al Anam; fra Mekka)

Gud skabte mennesket af ler (vers 2; smlg med Sura 96 hvor der står, at Gud skabte mennesket af 'levret blod'). Engang vil Gud samle alle mennesker på opstandelsens dag (vers 12). De der sætter sig op mod Gud, eller vender sig bort fra Ham eller Hans budskab, vil få en frygtelig straf på 'en vældig dag' (fx vers 4 og 15). Koranen er både et godt budskab og en advarsel (vers 19), ligesom Muhammed er en overbringer af et godt budskab og en tydelig advarer.

Livet på Jorden er ikke så vigtigt, det vigtigste er livet efter døden (vers 32). I flere vers (fx vers 54 og 57) og i flere suraer tales om koranens tegn og 'klare beviser'. Alt og alle vender tilbage til Gud (forekommer i flere suraer; her fx vers 62). Sura seks er fra tiden i Mekka, altså før islam var blevet en magt man måtte regne med, og det kan ses fx i vers 93, hvor Gabriel synes at prøve at styrke Muhammed og opmuntre ham ved at sige, 'gid du kunne se, når de der handler uret, er i dødens favntag..'. Gabriel synes her at søge at styrke Muhammeds tro.

Mennesker sætter djinner ved Guds side (vers 100), men der må ikke sættes noget ved Hans side. Det tilgives ikke (djinner er en slags åndelige væsner, som Gud har skabt; omtales også ofte i '1001 nat'). Gud har ingen sønner eller døtre, da han ikke har nogen ledsagerske (vers 100-101). Mennesker må kun spise det, Guds Navn er udtalt over (vers 121). Gud retleder hvem Han vil, og vildleder hvem Han vil (fx vers 125). Hvis Gud ville, kunne Han få alle til at tro (forekommer i flere suraer).

Gud har skabt menneskets udødelige ånd af lys, Satan (Ardor) og de andre faldne (de ældste; VmL) har skabt menneskets forgængelige fysiske legeme af mørke (Vandrer mod Lyset). Alle mennesker af hankøn er Guds sønner, og alle mennesker af hunkøn er Guds døtre.

Skabelsen af liv er ikke begrænset til den seksuelle forening. Den seksuelle forening hører livet på Jorden til. Gud skaber ikke noget af ler (sammenlign med den parallelle skabelsesmyte i 1. Mosebog) eller af 'levret blod' (Sura 96). Gud skaber af lys og uden seksuel forening. Derfor har Gud ikke brug for en kvinde (ledsagerske) til at skabe liv.

Er det sandsynligt, at Lysets og kærlighedens Almægt, Gud, har magt til at lade alle tro og derved frelses, og så undlade at gøre det? Er det sandsynligt, at Gud dømmes de vantro, som ikke behøver

at være vantro fordi Gud har magt til at gøre alle til troende, til evige lidelser i helvede? Er Gud så ikke den egentlig skyldige? Hvilken Gud har magt til at frelse alle mennesker, men undlader at gøre det? Er det en Lysets Gud? Er det en retfærdig Gud?

Sura syv, De høje stader (al Araf; fra Mekka)

Engang kastede alle englene sig ned for mennesket undtagen Iblis (Satan) (vers 11), som mente at han var bedre end mennesket, da Gud skabte ham af ild, mens Han skabte mennesket af ler (vers 12; parallelle beretninger findes i sura femten, vers 30-44 og sura sytten, vers 61-65 og flere andre steder). Da Iblis nægtede at bøje sig for mennesket, blev han uddrevet fra Paradis (vers 18). Han sværger mennesket fjendskab (vers 16 og 17).

Gud pålægger Adam og Hans hustru ikke at spise af et bestemt træ (Kundskabens Træ?), men Iblis frister dem, de spiser af træet og deres køn, der var skjult for dem, bliver synligt (vers 19-25). I 1. Mosebog er det slangen, der frister Eva, her er det altså djævelen. De to er ikke nødvendigvis identiske. Jorden skal være menneskets opholdssted, og af den skal vi engang oprejses (vers 25).

Gud har skabt verden på seks dage (vers 54; parallelt til 1. Mosebogs skabelsesmyte). I de følgende vers berettes om, hvordan forskellige profeter (blandt andre Noah) kom til menneskene med et enslydende budskab, der dog blev forkastet af de fleste: 'Tjen Gud! I har ingen anden Gud end Ham'. De der nægtede at modtage budskabet og profeterne blev udryddet. I de næste mange vers (fra vers 103) gives beretningen om Moses, parallelt til beretningen i Mosebøgerne.

Der er altså nogenlunde overensstemmelse mellem bibelens og koranens skabelsesmyte, syndefaldsmyte, profeterne der udsendes med det samme budskab og dommens dag, hvor nogle skal frelses andre fortabes.

Men hvis vi sammenligner med *Vandrer mod Lyset*, er det klart, at både bibelens og koranens grundlæggende myter netop er myter og ikke konkret virkelighed. Satan (Ardor) og de øvrige ældste blev fristet og faldt for mørket, det onde. Det var dem og ikke Gud, der skabte mennesket (dets fysiske, forgængelige legeme). *Mennesket faldt ikke. Det var hverken 'slangen' eller djævelen, der fristede mennesket, men mørket der fristede og bandt Ardor og de ældste og bragte dem til fald.*

Gud skabte heller ikke verden på seks dage, som koranen og bibelen samstemmende siger, hvilket også er helt umuligt at tro, når vi sammenligner både med hvad videnskaben ved i dag og med *Vandrer mod Lyset*. Skabelsesberetningen i bibelen og koranen er *myter*, ikke virkelighed. Det vigtigste er dog: *Ingen er fortabt, Lysets Guds kærlighed er uendelig, der er ingen fælles, universel dommedag, hvor nogle skal frelses, andre fortabes, og selv Satan (Ardor) skal engang indgå i saligheden i Guds Rige.*

Intet fald er uopretteligt. Helvede var noget Ardor og de ældste skabte for sig selv, det har aldrig været Guds mening, at nogle skulle fortabes og straffes evigt i helvede, og siden Ardor og de ældste vendte tilbage til Lyset og Gud, *findes det ikke mere.*

(Sidst revideret 10.4.2017)